

Konjunkturbarometern December 2017

Konjunkturinstitutet är en statlig myndighet under Finansdepartementet. Vi gör prognoser som används som beslutsunderlag för den ekonomiska politiken i Sverige. Vi analyserar också den ekonomiska utvecklingen samt bedriver tillämpad forskning inom nationalekonomi.

I **Konjunkturbarometern** publicerar vi varje månad statistik över företagens och hushållens syn på den ekonomiska utvecklingen. Undersökningar liknande Konjunkturbarometern görs i alla EU-länder.

Rapporten **Konjunkturläget** är främst en prognos för svensk och internationell ekonomi, men innehåller också djupare analyser av aktuella makroekonomiska frågor. Konjunkturläget publiceras fyra gånger per år. **The Swedish Economy** är den engelska översättningen av delar av rapporten.

I **Lönebildningsrapporten** analyserar vi varje år de samhällsekonomiska förutsättningarna för lönebildningen.

Den årliga rapporten **Miljö, ekonomi och politik** är en översyn och analys av miljöpolitiken ur ett samhällsekonomiskt perspektiv.

Vi publicerar också resultat av utredningar, uppdrag och forskning i serierna **Specialstudier, Working paper, PM** och som remissvar.

Du kan ladda ner samtliga rapporter från vår webbplats, www.konj.se. Statistik och data hittar du på www.konj.se/statistik.

Innehåll

Sammanfattning.....	5
Företag	7
Totala näringslivet	7
Tillverkningsindustri.....	7
Bygg- och anläggningsverksamhet.....	9
Detaljhandel.....	10
Privata tjänstenäringsar.....	11
Hushåll	12

Sammanfattning

Barometerindikatorn föll 1,3 enheter i december, från 113,8 i november till 112,5. Den visar dock fortsatt på ett betydligt ljusare stämningläge än normalt i ekonomin. Nedgången förklaras av nedgång i tillverkningsindustri, bygg- och anläggningsverksamhet och detaljhandel, medan tjänstenäringskonfidensindikator steg 2,0 enheter. Hushållens syn på ekonomin ändrades inte nämnvärt i december och är fortsatt mer positiv än normalt.

Tillverkningsindustrins konfidensindikator föll 4,2 enheter i december. Trots fallet landar indikatorn på en mycket hög nivå och indikerar fortsatt att läget i tillverkningsindustrin är betydligt starkare än normalt. Den komponent som framför allt drar ner indikatorn är företagets produktionsplaner på tre månaders sikt.

Konfidensindikatorn för bygg- och anläggningsverksamhet sjönk för andra månaden i rad, till 110,3 i december. Nedgången förklaras av något nedjusterade anställningsplaner på tre månaders sikt. Nivån på konfidensindikatorn visar dock på ett fortsatt mycket starkt läge i byggsektorn.

Även detaljhandelskonfidensindikator föll något i december, men ligger fortfarande en bit över det historiska genomsnittet. Ett visst ökat missnöje med för stora varulager förklarar nedgången.

Konfidensindikatorn för tjänstenäringskonfidens steg från 104,9 i november till 106,9 i december och pekar på ett starkare läge än normalt i tjänstesektorn. Uppgången beror på bättre verksamhetsutveckling de senaste månaderna och höjda förväntningar på hur efterfrågan på företagets tjänster kommer att utvecklas de kommande månaderna.

Både hushållens mikro- och makroindex är i stort sett oförändrade i december. De visar fortsatt på att hushållen har en mer positiv syn än normalt, på både sin egen och Sveriges ekonomi.

Begrepp och metod

Barometerindikatorn

har som syfte att mäta det aktuella stämningläget i den svenska ekonomin genom att använda informationen från både företags- och hushållsbarometern. Barometerindikatorn samvarierar med förändringen av BNP. Den har standardiserats till medelvärde 100 och standardavvikelse 10. Standardiseringen av Barometerindikatorn innebär att den inte kan beräknas som ett vägt medelvärde av de ingående sektorernas konfidensindikatorer.

Konfidensindikatorer

används för att sammanfatta situationen och förväntningarna i en viss bransch eller sektor. De är standardiserade till medelvärde 100 och standardavvikelse 10.

Nettotal

är skillnaden mellan andelen respondenter som svarat till exempel ökat respektive minskat eller bättre respektive sämre på en fråga.

Säsongrensade och utjämnade tidsserier

Säsongrensning av en tidsserie innebär att avlägsna variationer och effekter i tidsserien som beror på säsong. En säsongrensad och utjämnad tidsserie visar en mer långsiktig utveckling hos serien och tar bort brus i högre grad än den säsongrensade serien. När en tidsserie förlängs med ett nytt värde så kommer säsongrensade värden samt säsongrensade och utjämnade värden att revideras något.

Läget

++ mycket starkare än normalt
+ starkare än normalt
= ungefär som normalt
- svagare än normalt
-- mycket svagare än normalt

Läs mer om begrepp och metoder i metodboken för Konjunkturbarometern: www.konj.se/metodbok

Tabell 1 Indikatorer i Konjunkturbarometern

Index medelvärde=100

	okt 2017	nov 2017	dec 2017	Förän- dring	Läget
Barometerindikatorn	113,5	113,8	112,5	-1,3	++
Konfidensindikatorer					
Tillverkningsindustri	121,0	121,0	116,8	-4,2	++
Bygg- och anläggningsverksamhet	114,7	112,3	110,3	-2,0	++
Detaljhandel	103,3	104,2	102,9	-1,3	+
Privata tjänstenärings konfidens	104,7	104,9	106,9	2,0	+
Hushåll	106,6	108,0	108,2	0,2	+

Barometerindikatorn

Index, medelvärde=100

Tillverkningsindustri

Konfidensindikatorn, index medelvärde=100

Bygg- och anläggningsverksamhet

Konfidensindikatorn, index medelvärde=100

Detaljhandel

Konfidensindikatorn, index medelvärde=100

Privata tjänstenärningar

Konfidensindikatorn, index medelvärde=100

Hushåll

Konfidensindikatorn, index medelvärde=100

Företag

Totala näringslivet

FÖRETAGEN ÄR FORTSATT NÖJDA MED EFTERFRÅGELÄGET

Konfidensindikatorn för hela näringslivet föll ytterst marginellt i december och ligger kvar på en nivå betydligt över det historiska genomsnittet. Indikatorerna för tillverkningsindustri och bygg- och anläggningsverksamhet visar på ett betydligt starkare läge än normalt medan handels- och tjänsteindikatorn indikerar ett något starkare läge än normalt.

Företagen redovisar för sjunde månaden i rad en mycket positiv syn på rådande efterfrågeläge.

Antalet anställda uppges ha ökat i betydligt större utsträckning än normalt de senaste månaderna och anställningsplanerna för de närmaste månaderna indikerar en fortsatt mycket stark sysselsättningsutveckling. Företagen inom bygg- och anläggningsverksamhet, tillverkningsindustri och tjänstenäringsväntar sig en betydligt starkare sysselsättningsutveckling än normalt medan handelns förväntningar på antalet anställda är ungefär i nivå med det historiska genomsnittet.

Tabell 2 Totala näringslivet

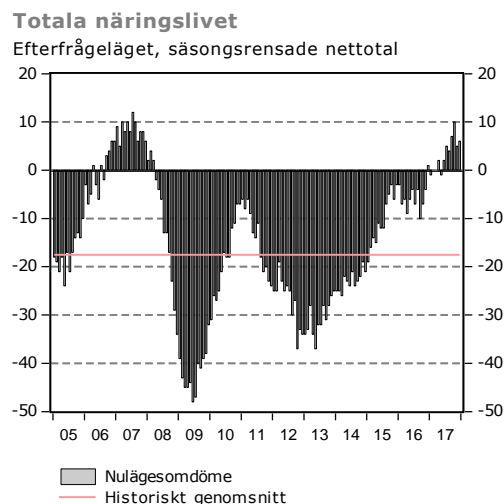
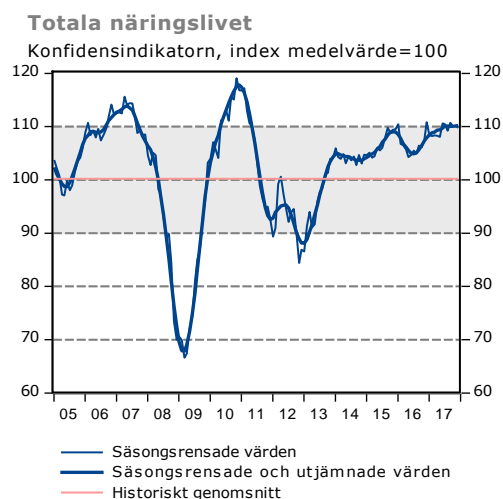
Indikator och säsongsrensade netttotal

	Medel	sep 2017	okt 2017	nov 2017	dec 2017
Konfidensindikator	100	110,5	109,9	110,0	109,6
Efterfrågeläge	-18	7	10	5	6
Antal anställda, utfall	-3	15	18	20	22
Antal anställda, förväntningar	-2	20	21	19	18

Tillverkningsindustri

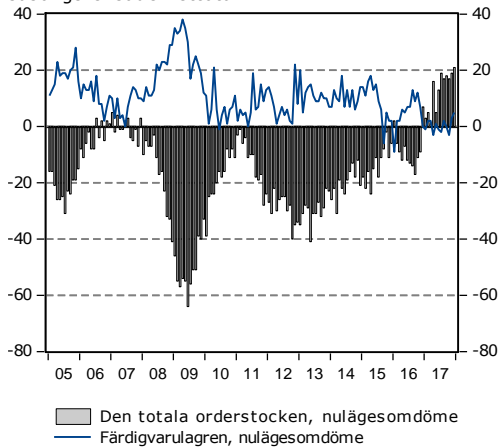
POSITIV SYN PÅ ORDERSTOCKARNAS STORLEK

Utfall och nuläge: Industriföretagen rapporterar om mycket god ordertillväxt de senaste månaderna, både på hemma- och exportmarknaden. De samlade omdömena om orderstockarnas storlek i nuläget har förbättrats ytterligare och når därmed en ny historisk högstanivå. Några av de mest nöjda branscherna är stål- och metallindustri, metallvaruindustri, maskinindustri, motorfordonsindustri, massa- och pappersindustri, samt sågverk. Produktionsvolymen uppges ha ökat i betydligt större utsträckning än normalt de senaste månaderna. Andelen företag

Tillverkningsindustri

Den totala orderstocken och färdigvarulagren, säsongrensade netttotal

som uppger att färdigvarulagren är för stora är fortsatt låg i ett historiskt perspektiv och sysselsättningsutvecklingen har varit mycket stark de senaste månaderna.

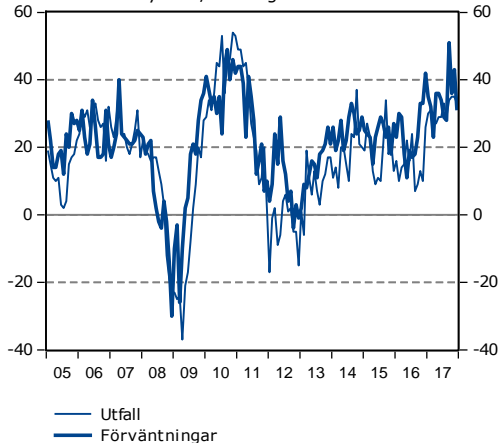
Förväntningar och planer: Industriföretagens produktionsplaner för kommande tre månader dämpades något i december, men är fortfarande klart mer positiva än normalt.

Anställningsplanerna ligger kvar på en sammantaget mycket hög nivå. De mest optimistiska anställningsplanerna redovisas av motorfordonsindustri och annan transportmedelsindustri, maskinindustri samt övrig trävaruindustri.

Fler företag än normalt planerar att höja försäljningspriserna de kommande tre månaderna, både på hemma- och exportmarknaden.

Tillverkningsindustri

Produktionsvolymen, säsongrensade netttotal

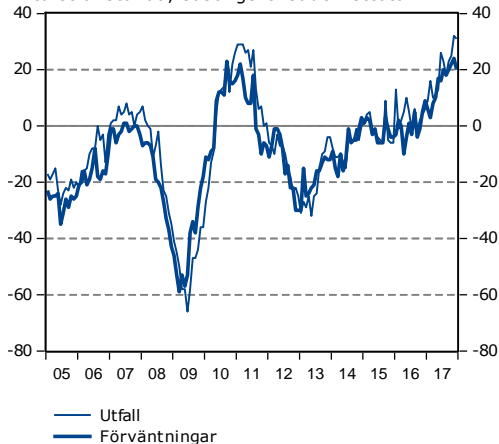
Tabell 3 Tillverkningsindustri

Säsongrensade netttotal

	Medel	sep 2017	okt 2017	nov 2017	dec 2017
Utfall och nuläge					
Produktionsvolym	15	34	35	35	33
Orderingång hemmamarknad	6	20	23	28	25
Orderingång exportmarknad	12	36	38	45	47
Orderstock, nulägesomdöme	-17	18	17	19	21
Exportorderstock, nulägesomdöme	-11	18	20	20	26
Färdigvarulager, nulägesomdöme	13	0	-3	3	5
Antal anställda	-8	23	25	32	31
Förväntningar och planer					
Produktionsvolym	21	51	36	43	31
Försäljningspriser hemmamarknad	9	18	15	18	21
Försäljningspriser exportmarknad	1	27	5	18	25
Antal anställda	-12	20	22	24	20

Tillverkningsindustri

Antalet anställda, säsongrensade netttotal

Bygg- och anläggningsverksamhet

ALLT FÄRRE FÖRETAG AVISERAR PRISHÖJNINGAR

Utfall och nuläge: Företagen rapporterar om fortsatt mycket god ordertillväxt de senaste månaderna och att byggandet fortsatt öka. Synen på orderstockarnas storlek försvagades visserligen något för tredje månaden i rad, men är fortsatt betydligt mer positiv än normalt.

Antalet anställda uppges ha ökat betydligt, men brist på arbetskraft bedöms alltjämt vara det främsta hindret för ökat byggande.

Byggföretagen rapporterar sammantaget om nästintill oförändrade anbudspriser de senaste månaderna.

Förväntningar och planer: Förväntningarna på de närmaste månadernas byggande justerades ner något i december, men är ändå högre än det historiska genomsnittet.

Förväntningarna på hur orderstockarna kommer att utvecklas är fortsatt betydligt mer optimistiska än normalt, även om de också justerades ner något i december. Detsamma gäller anställningsplanerna.

Andelen företag som väntar sig att kunna höja anbudspriserna de närmaste tre månaderna har successivt minskat och byggföretagen väntar sig nu ungefär oförändrade priser de kommande månaderna.

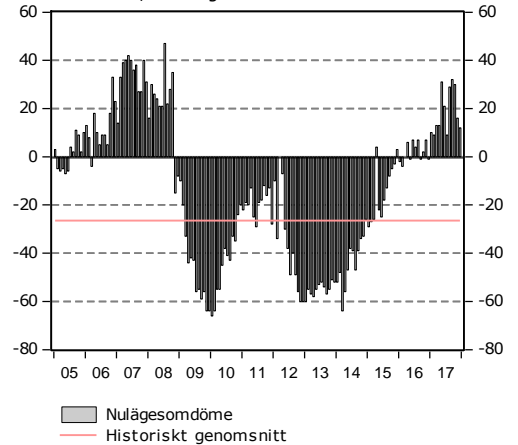
Tabell 4 Bygg- och anläggningsverksamhet

Säsongrensade netttotal

	Medel	sep 2017	okt 2017	nov 2017	dec 2017
Utfall och nuläge					
Byggandet	8	63	13	17	26
Anbudspriser	-6	24	22	9	4
Orderstock, förändring	4	36	51	51	39
Orderstock, nulägesomdöme	-27	32	30	16	12
Antal anställda	-3	26	47	31	38
Förväntningar och planer					
Byggandet	13	24	32	32	24
Anbudspriser	0	25	20	11	1
Orderstock	11	48	48	55	42
Antal anställda	3	30	37	36	28

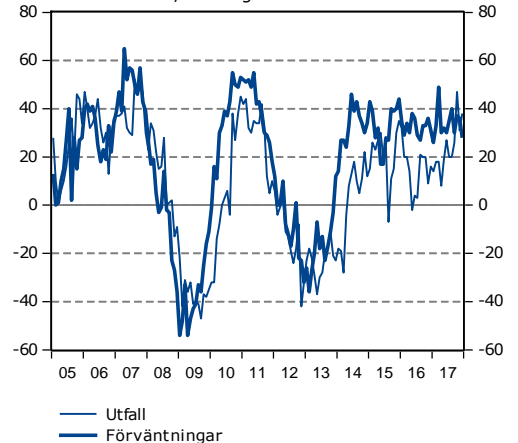
Bygg- och anläggningsverksamhet

Orderstocken, säsongrensade netttotal

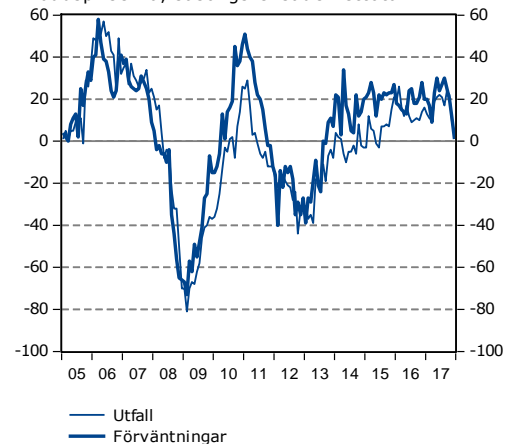
Bygg- och anläggningsverksamhet

Antalet anställda, säsongrensade netttotal

Bygg- och anläggningsverksamhet

Anbudspriserna, säsongrensade netttotal

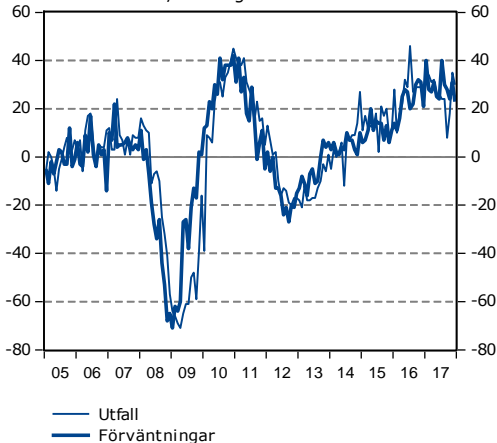
Detaljhandel

Försäljningssituation, förväntningar på 6 mån sikt

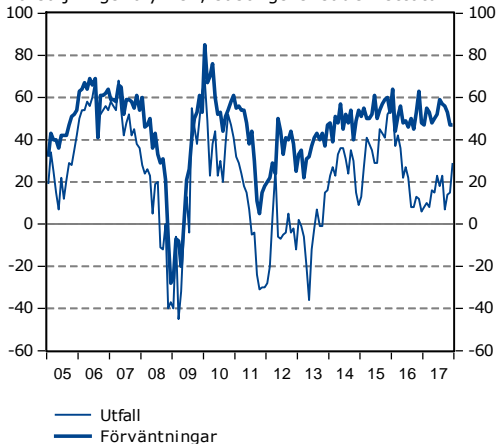
Handel med motorfordon

Antalet anställda, säsongrensade netttotal

Specialiserad butikshandel

Försäljningsvolymen, säsongrensade netttotal

Detaljhandel

OPTIMISTISKA FÖRVÄNTNINGAR PÅ FÖRSÄLJNINGSSITUATIONEN

Utfall och nuläge: Företagen inom detaljhandeln rapporterar för andra månaden i rad om en något starkare försäljningsutveckling än normalt. Förra månaden var det främst livsmedelshandeln som bidrog till den synen. Denna månad rapporterar även specialiserad butikshandel, för första gången i år, om en starkare försäljningsutveckling än normalt.

Företagens samlade omdöme om nuvarande försäljningssituation är något mer positivt än det historiska genomsnittet. Företagen inom handel med motorfordon är betydligt mer positiva än normalt medan företagen inom specialiserad butikshandel är något mer negativa än normalt. Sammantaget är synen på varulagrens storlek i nivå med det historiska genomsnittet. Inom handel med motorfordon är man dock fortsatt missnöjd med för stora lager.

Antalet anställda uppges sammantaget ha ökat i normal omfattning. Ökningen uppges dock vara fortsatt mer omfattande än normalt inom handel med motorfordon.

Förväntningar och planer: Företagens förväntningar på försäljningsvolymen de närmaste tre månaderna är oförändrat på en mer optimistisk nivå än normalt. På sex månaders sikt har förväntningarna ökat och är nu betydligt mer optimistiska än normalt, främst inom specialiserad butikshandel. Försäljningspriserna väntas kunna höjas i normal utsträckning, medan inköp av varor väntas öka mer än normalt.

Detaljhandelns anställningsplaner är mer optimistiska än normalt, främst inom handel med motorfordon.

Tabell 5 Detaljhandel

Säsongrensade netttotal

	Medel	sep 2017	okt 2017	nov 2017	dec 2017
Utfall och nuläge					
Försäljningsvolym	27	19	26	30	33
Nuvarande försäljningssituation	3	6	14	8	5
Varulager, nulägesomdöme	26	25	25	23	27
Antal anställda	3	5	6	7	4
Förväntningar och planer					
Försäljningsvolym	40	47	49	46	46
Försäljningspriser	10	12	11	14	12
Inköp av varor	17	29	25	20	25
Antal anställda	2	8	13	12	10
Försäljningssituation om 6 mån	44	54	55	53	58

Privata tjänstenärningar

OPTIMISTISKA ANSTÄLLNINGSPLANER

Utfall och nuläge: Tjänsteföretagen rapporterar om en utveckling av den egna verksamheten som är något mer positiv än det historiska genomsnittet. Något fler företag än normalt rapporterar om en ökad efterfrågan. Sammantaget är tjänsteföretagen i stort sett nöjda med uppdragsvolymernas storlek. Arkitekter, förvaltare av egna fastigheter samt uthyrningsfirmor är särskilt nöjda med uppdragsvolymens storlek.

En större andel företag än normalt uppger att de har ökat antalet anställda. Försäljningspriserna i privata tjänstenärningar har kunnat ökas i något större utsträckning än normalt.

Förväntningar och planer: Tjänsteföretagens förväntningar på efterfrågeutvecklingen de närmaste månaderna är optimistiska. Här utmärker sig framför allt datakonsulter, arkitekter och uthyrningsfirmor som mycket optimistiska.

Även anställningsplanerna är optimistiska och fortsätter peka på en jämförelsevis stark sysselsättningsutveckling.

Något färre företag än normalt förväntar sig att höja försäljningspriserna på tre månaders sikt.

Tabell 6 Privata tjänstenärningar

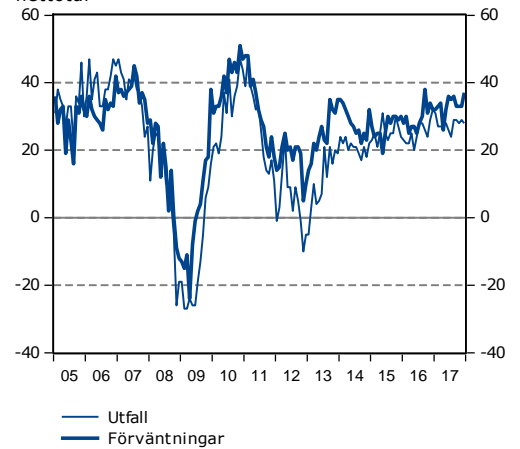
Säsongsrensade netttotal

	Medel	sep 2017	okt 2017	nov 2017	dec 2017
Utfall och nuläge					
Företagets verksamhet	22	20	22	22	27
Efterfrågan	18	29	28	29	28
Uppdragsvolym, nulägesomdöme	-26	1	3	-4	-4
Försäljningspriser	4	9	12	3	8
Antal anställda	0	17	18	18	20
Förväntningar och planer					
Efterfrågan	24	33	33	33	37
Försäljningspriser	10	8	13	6	5
Antal anställda	6	21	22	17	19

Svaren samlades in mellan 30 november och 14 december.

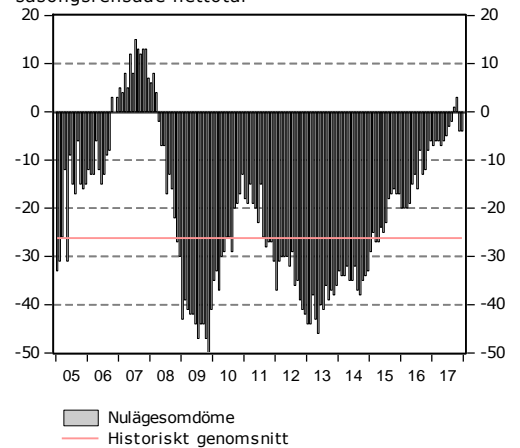
Privata tjänstenärningar

Efterfrågan på företagets tjänster, säsongsrensade netttotal

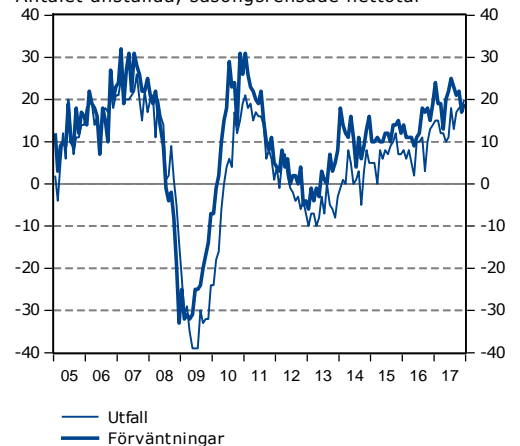
Privata tjänstenärningar

Volym på inlämnade uppdrag/order, säsongsrensade netttotal

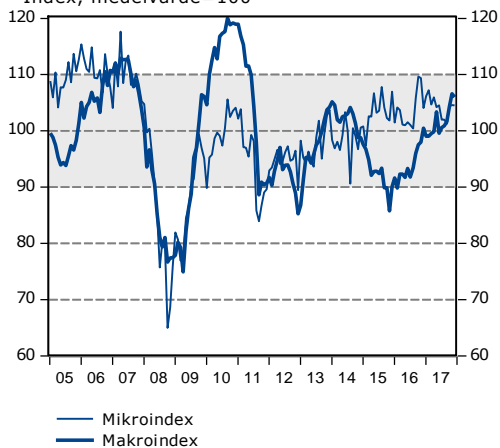
Privata tjänstenärningar

Antalet anställda, säsongsrensade netttotal

Hushåll

Mikro- och makroindex, säsongrensade värden.
Index, medelvärde=100

Hushåll

Inställning till kapitalvaruköp i nuläget,
säsongrensade netttotal (rätt tidpunkt - fel
tidpunkt)

Mikroindex

Sammanfattar hushållens syn på sin egen ekonomi. Mikroindex beräknas som genomsnittet av netttotalen (säsongrensade och standardiserade) för frågorna om den egna ekonomin, i nuläget respektive på tolv månaders sikt, samt frågorna om det är förmånligt att köpa kapitalvaror nu och om man planerar att öka inköpen av sådana varor de närmaste tolv månaderna.

Makroindex

Sammanfattar hushållens syn på läget i svensk ekonomi. Makroindex beräknas som genomsnittet av netttotalen (säsongrensade och standardiserade) för frågorna om den svenska ekonomin, i nuläget respektive på tolv månaders sikt, samt frågan om arbetslöshetens utveckling de närmaste tolv månaderna.

Hushåll

RÄTT TID ATT KÖPA KAPITALVAROR

Både mikro- och makroindex är i stort sett oförändrade jämfört med föregående månad. Båda indexen ligger därmed kvar över sina historiska genomsnitt och visar på att hushållen har en mer positiv syn än normalt på både sin egen och Sveriges ekonomi.

Utfall och nuläge: Hushållen har en fortsatt mycket positiv inställning till om det i nuläget är rätt tidpunkt att köpa kapitalvaror. Även nulägesomdömet om den egna ekonomin är jämförelsevis starkt. Det är dessa två frågor som bidrar mest till den positiva nivån i mikroindex.

Hushållen är oförändrat positiva även om nuläget i den svenska ekonomin. Risken att bli arbetslös bedöms ha minskat ytterligare och når därmed en ny historisk lägstanivå.

Mot bakgrund av det allmänna ekonomiska läget anser färre hushåll än normalt att det är fördelaktigt att spara just nu.

Förväntningar och planer: Hushållens syn på den egna ekonomin framöver är oförändrad och i nivå med det historiska genomsnittet.

Hushållens planer på hur mycket pengar de kommer att använda till att köpa kapitalvaror det närmaste året pekar på en något svagare utveckling än normalt. Samtidigt bedömer betydligt fler hushåll än normalt att de kommer att kunna spara något.

Hushållens förväntningar på den svenska ekonomin framöver sjönk marginellt i december och är i ett historiskt perspektiv något mindre optimistiska än normalt. Synen på hur arbetslösheten kommer att utvecklas är dock jämförelsevis ljus.

Pris- och ränteförväntningar: Hushållens inflationsförväntningar på tolv månaders sikt uppgår till 2,8 procent i december, jämfört med 2,3 procent i november.

Hushållens förväntningar på den rörliga bostadsräntan på ett års sikt justerades upp med 0,04 procentenheter. På två års sikt var ränteförväntningarna oförändrade medan de på fem års sikt sänktes med 0,05 procentenheter.

Svaren samlades in mellan 30 november och 14 december.

Förändringar i hushållsbarometern

I november 2017 utgick de två frågorna om hushållens bostadsprisförväntningar ur Konjunkturbarometern Hushåll. Från och med januari 2018 kommer frågorna om hushållens planerade bilköp, bostadsköp och renoveringar de närmaste 12 månaderna endast att ingå i undersökningen var tredje månad (januari, april, juli och oktober).

Tabell 7 Hushållsindikatorer

Säsongrensade värden, index medelvärde = 100

	Medel	sep 2017	okt 2017	nov 2017	dec 2017
Konfidensindikator	100,0	101,9	106,6	108,0	108,2
Makroindex	100,0	101,5	104,1	106,4	105,8
Mikroindex	100,0	101,0	104,2	104,4	104,3

Tabell 8 Hushållsfrågor

Säsongrensade värden, index medelvärde = 100

	Medel	sep 2017	okt 2017	nov 2017	dec 2017
Egen ekonomi nu	9	11	10	13	15
Egen ekonomi om 12 månader	19	16	20	21	20
Ekonomi i Sverige nu	-8	7	13	16	16
Ekonomi i Sverige om 12 månader	6	-3	2	5	2
Arbetslösheten 12 månader framåt	7	-1	-8	-18	-18
Rätt tidpunkt att köpa kapitalvaror nu	11	19	26	22	23
Hushållets inköp av kapitalvaror 12 månader framåt	-5	-6	-7	-8	-9
Fördelaktigt eller ofördelaktigt att spara nu	19	-2	8	8	7
Hushållets sparande 12 månader framåt	47	57	59	59	60
Hushållets ekonomiska situation (sparar - skuldsätter sig)	55	63	62	63	62
Köp av bil inom 12 månader	-56	-63	-58	-57	-57
Köp av bostad inom 12 månader	-78	-77	-79	-80	-77
Renovering av bostaden inom 12 månader	-23	-27	-25	-24	-25
Egen arbetslöshetsrisk nu	-8	-18	-21	-22	-25

Tabell 9 Priser och räntor

Medelvärden i procent exklusive extremvärden

	sep 2017	okt 2017	nov 2017	dec 2017
Uppfattad inflation nu	2,3	3,0	2,9	3,4
Förväntad inflation om 12 mån	2,5	2,8	2,3	2,8
Förväntad rörlig bostadsränta om 1 år	2,25	2,26	2,27	2,31
Förväntad rörlig bostadsränta om 2 år	2,73	2,74	2,74	2,74
Förväntad rörlig bostadsränta om 5 år	3,47	3,58	3,49	3,44

Anmärkning. För en beskrivning av hur KI fastställer vilka observationer som ska utelämnas, se sidan 14 i Metodbok för Konjunkturbarometern på www.konj.se